

Referat wygłoszony w dniu 14 maja 2025 r. na posiedzeniu Komisji
Prasoznawczej Oddziału PAN w Krakowie

dr hab. Maria Łoszevska-Ołowska, prof. UW
Uniwersytet Warszawski
Wydział Dziennikarstwa Informacji i
Bibliologii
ul. Bednarska 2/4, 00-310 Warszawa
e-mail: m.olowska@uw.edu.pl
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9663-5312>

O znieważaniu w polskich mediach. Jak uwarunkowania społeczno-kulturowe wpływają na stosowanie prawa

Polaryzacja społeczeństwa w nieodłączny sposób wpływa na poziom publicznej debaty. Od lat dostrzegamy brutalizację języka dyskursu publicznego i stałe przesuwanie granicy między tym, co jest jeszcze akceptowalne społecznie, a co już nie. W procesie tym aktywnie uczestniczą media, z jednej strony dystrybuujące treści, z drugiej wytwarzające je. Ostrość publicznej debaty, dążenie do tego by być zapamiętanym przez opinię publiczną, chęć zwrócenia uwagi na publikowane treści skutkują sięganiem po środki, które z prawnego punktu widzenia są wątpliwe i często niosą za sobą zniewagę czy zniesławienie, bywają też kwalifikowane jako mowa nienawiści. Od prawa oczekujemy ochrony i skuteczności. Czym zatem jest zniewaga w mediach? Jakie treści uznaje się za znieważające? Kwalifikacja zachowania jako łżącego wymaga m.in. tego, aby uwzględnić oceny właściwego dla społeczeństwa, w którym informacja tego rodzaju jest rozpowszechniana. Wpływ na to mają w szczególności uwarunkowania społeczno-kulturowe. To jak zmienia się społeczeństwo pokazuje zatem, jak zmienia się ocena zachowań traktowanych jako obraźliwe.

Wystąpienie stanowić będzie próbę pokazania na konkretnych przykładach zmian zachodzących w tym obszarze na przestrzeni lat.